

ת"פ 17748/04/15 - מדינת ישראל נגד ט.ר.

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 17748-04-15 מדינת ישראל נ' ר' (עציר)

בפני	כב' השופט מוחמד עלי
המאשימה	מדינת ישראל ע"י עו"ד בת-אל עטיה משלוחת תביעות זבולון
נגד	ט.ר. (עציר)
הנאשם	ע"י עו"ד בוריס שרמן מהסיגוריה הציבורית

החלטה

הפסיכיאטר המחוזי הגיש חוות דעת בה קבע כי הנאשם אינו אחראי למעשיו ואינו מסוגל לעמוד לדין. אין מחלוקת כי הנאשם ביצע את המעשה העובדתי המתואר בכתב האישום. הסניגור מבקש לדון בשאלת אחריותו המהותית של הנאשם לביצוע העבירה, ואילו המאשימה סבורה כי לא ניתן לעשות כן - בשל חוסר כשירותו הדיונית של הנאשם. על שאלה זו נסבה ההחלטה.

רקע והליכים

- נגד הנאשם הוגש כתב אישום - תוך כדי מעצרו - המייחס לו עבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**). על פי עובדות כתב האישום, ביום 10.4.2015 בשעה 5:00, בדירה בה מתגוררים הנאשם וזוגתו-המתלוננת, בהיותו בגילופין, החל הנאשם לקלל את המתלוננת. המתלוננת עזבה את הדירה והלכה אל אמו של הנאשם. בהמשך לכך, איים הנאשם על המתלוננת בכך ששלח לה הודעות בזה הנוסח: "אני לא ראק לא היה", "אתכולהארוןשלאניאופח", "ואניגמרצוהשאתמתמתיא יכולה" [השיבושים במקור - מ.ע.]. כמו כן, איים הנאשם על המתלוננת כי הוא חושב שהיא בוגדת בו ואם יתפוס אותה ירצח אותה.
- במהלך הדיון בהליכי המעצר עד תום ההליכים הורה בית המשפט לפסיכיאטר המחוזי לבדוק את הנאשם ולמסור חוות דעת בשאלת אחריותו לביצוע העבירה, וכשירותו (מסוגלותו) לעמוד לדין כיום.
- חוות דעת הפסיכיאטר המחוזי הוגשה לתיק בית המשפט. בחוות הדעת ציין הפסיכיאטר המחוזי כי הנאשם מוכר למערכת הפסיכיאטרית, לאחר שבשנת 2003 עבר תאונת דרכים עם חבלת ראש קשה,

והוא מצוי במעקב פסיכיאטרי אך לאחרונה הפסיק את הטיפול התרופתי. צוין כי הנאשם אובחן בעבר כסובל ממצב פסיכוטי דלזיונלי פעיל שהתבטא במחשבות שווא של בגידה כלפי אשתו. נקבע כי גם כיום הנאשם שרוי במצב פסיכוטי דלזיונלי עם מחשבות שווא של בגידה כלפי אשתו ומסוכנות גבוהה לאשתו ולעצמו, עוד צוין בחוות הדעת כי קיים קשר ישיר בין התכנים הפסיכוטיים לבין מעשה העבירה. לסיכום, נקבע בחוות הדעת כי הנאשם לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה, ואינו כשיר מבחינה דיונית לעמוד לדין כיום; וכי הוא זקוק לאשפוז פסיכיאטרי במסגרת בית חולים לבריאות הנפש.

4. בדיון שהתקיים לפניי ביום 22.4.2015 ציין הסניגור כי הוא מאשר שהנאשם ביצע את המעשה שצוין בכתב האישום. על רקע האמור בחוות הדעת, ביקש הסניגור לזכות את הנאשם מהעבירה שיוחסה לו בכתב האישום. ביסוד הטיעון כי בהתאם לחוות הדעת שהוגשה, לא מתקיים היסוד הנפשי הנדרש לעבירה. הסניגור ממשיך וטוען כי אין הוא מסתפק בכך שההליכים נגד הנאשם יופסקו בהתאם לסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982 (להלן: **חסד"פ**) והוא כאמור, מבקש לזכות את הנאשם.

5. המאשימה אינה מתנגדת, על יסוד האמור בחוות הדעת, להפסקת ההליכים נגד הנאשם בגדרי סעיף 170 לחסד"פ, אך מתנגדת לזיכוי הנאשם מהעבירה שיוחסה לו. עמדתה של המאשימה כי בהעדר כשירות דיונית אצל הנאשם, לא ניתן לדון בכשירות המהותית; קרי בקיומו של הסייג לאחריות פלילי: האם בשל מחלת הנפש ממנה סובל הנאשם הוא אחראי למעשיו אם לאו. המאשימה מוסיפה וטוענת כי במידה ועמדתה לא תתקבל, כי אז היא מבקשת לזמן את עורך חוות הדעת כדי להיחקר על חוות דעתו, שכן ממצאיו לגבי העדר האחריות אינם מקובלת עליה.

דיון והכרעה

כללי

6. מחלת נפש יכולה להשפיע על ההליך הפלילי. השפעתה יכולה להיות הן במישור המהותי והן במישור הדיוני. מקובל לסווג את אי-הכשירות מחמת מחלת נפש לשתיים: האחת, אי-כשירות מהותית; זו נוגעת לשאלה אם הנאשם היה אחראי לביצוע העבירה ואם עומד לו הסייג לאחריות פלילית הקבוע בסעיף 34 לחוק העונשין, שעניינו אי שפיות הדעת. כלומר עסקינן בשאלת **אחריותו** של הנאשם לביצוע העבירה. השנייה, אי-כשירות דיונית והיא נוגעת לשאלה אם עתה במסגרת ההליך המתברר נגדו יכול הנאשם לעמוד לדין. אי-כשירות זו נוגעת ל**מסוגלות** הנאשם לעמוד לדין. השפעתה של מחלת נפש על ההליך הפלילי יכולה לקבל אפוא מספר מופעים; "**יכול ונאשם לא יהיה אחראי למעשיו בעת ביצוע המעשה בשל היעדר יכולת הבנה או שליטה עקב מצבו הנפשי או השכלי, אך בעת העמדתו לדין מצבו השתפר והוא מסוגל לעמוד לדין. ולהיפך, יכול ונאשם לא יהיה מסוגל לעמוד לדין אך בעת המעשה היה אחראי למעשיו (מה שעשוי להתברר אם וכאשר יחודש ההליך כנגדו כפי שיובהר בהמשך)**" ע"פ 9078/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 ([פורסם בנבו], 14.2.2012) (להלן: ע"פ 9078/09).

נעיר כי בפסיקה ובטיעונים בסוגיות אלה, לגבי הכשירות הדיונית נעשה שימוש במונח "מסוגלות" או "אי-כשירות"; והכשירות המהותית מתוארת כ"אחריות".

7. נפתח את הדיון בסעיף 170 לחסד"פ, אשר קובע כלהלן:

"(א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19ב (1) לחוק הסעד (טיפול במפגרים), תשכ"ט-1969, שנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחמת היותו חולה נפש לאו-בר-עונשין - יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיק גם לפני תום בירור האשמה.

(ג) החלטת בית המשפט לפי סעיף קטן (ב) ניתנת לערעור".

8. סעיף 170 לחסד"פ דן באי-הכשירות הדיונית ולפיו, במידה ונקבע כי הנאשם נעדר כשירות דיונית; אינו מסוגל לעמוד לדין - יפסיק בית המשפט את ההליכים נגדו. ודוק; המדובר - על פני הדברים - בהשעיית ההליך המשפטי, שכן קיימת אפשרות, בתנאים מסוימים, כי בעתיד יחודש ההליך הפלילי. בע"פ 2059/12 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 20.8.2013) (להלן: ע"פ 2059/12), הבהיר כב' השופט עמית כי: "מיקומה של 'אי הכשירות' בציר הזמן הוא בעת ההליך הפלילי ועניינה בכושר הדיוני לעמוד לדין. ההוראה החולשת על מצב עניינים זה היא סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [..] ולפיה, על דרך הכלל, על בית המשפט להורות על הפסקת ההליך מקום בו הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין אם בשל מחלת נפש ואם בשל ליקוי בכושרו השכלי".

9. ההוראה הרלוונטית לאי-הכשירות המהותית, מצויה, כצפוי, בדין המהותי, בסעיף 34ח' לחוק העונשין, המסדיר את הסייג לאחריות פלילית בשל קיומה של מחלת נפש; הלוא הוא סייג אי שפיות הדעת. סעיף זה קובע כי:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש -

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה".

10. למצבי אי-הכשירות תוצאות במישור המשפט ובמישור הטיפול - הכפוי - שיש להעניק לאותו נאשם. באשר למישור המשפטי, תוצאת הקביעה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין - הפסקת ההליכים כאמור בסעיף 170(א) לחסד"פ, ואילו תוצאת הקביעה כי הנאשם אינו אחראי למעשיו היא הכרזה במישור המהותי - ועל כך נעמוד בהמשך. אשר לתוצאה במישור הטיפולי - נושא זה מוסדר בחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן: **חוק טיפול בחולי נפש**). סעיף 15 לחוק זה קובע, בין היתר, כלהלן:

"(א) הועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה, רשאי בית המשפט לצוות שהנאשם יאושפז בבית חולים או יקבל טיפול מרפאתי; החליט בית המשפט לברר את אשמתו של הנאשם לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי), יהיה הצו שניתן כאמור בר-תוקף עד תום הבירור, ומשתם או נפסק הבירור והנאשם לא זוכה - יחליט בית המשפט בשאלת האשפוז או הטיפול המרפאתי.

(ב) הועמד נאשם לדין פלילי ובית המשפט מצא כי הוא עשה את מעשה העבירה שבו הואשם, אולם החליט, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, שהנאשם היה חולה בשעת מעשה ולפיכך אין הוא בר-עונשין, ושהוא עדיין חולה, יצווה בית המשפט שהנאשם יאושפז או יקבל טיפול מרפאתי."

11. עינינו הרואות, סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש דן בתוצאת אי-כשירות דיונית, ואילו סעיף 15(ב) דן במצב בו נקבעה אי-כשירות מהותית. חשוב לציין כי תנאי מקדים למתן צו טיפול מרפאתי או צו אשפוז, כי תונח בפני בית המשפט חוות דעת פסיכיאטרית. עוד חשוב לציין כי במקרים מסוימים, הגם שחוות הדעת קובעת כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, אין בצד קביעה זו המלצה למתן צו לטיפול מרפאתי או אשפוז. בהקשר זה נציין עוד כי מתן צו בהתאם לסעיף 15, נתון לשיקול דעת בית המשפט וכפוף לשיקולי מידתיות.

12. יצוין כי ביום 22.5.2015 אמור להיכנס לתוקף תיקון לחוק טיפול בחולי נפש (תיקון מס' 8), התשע"ה-2014 (ס"ח 2486, 21.12.2014), במסגרתו נערכו שינויים רבים, בין היתר בסעיף 15 הנ"ל. אחד התיקונים החשובים לענייננו הוא הוספת ס"ק 1א לאחר סעיף 15(א), הקובע כלהלן:

"לא ייתן בית משפט צו לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן נוכח כי יש ראיות לכאורה כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שבו הואשם בכתב האישום או שעשה מעשה עבירה אחר המבוסס על אותן עובדות או על עובדות דומות לעובדות שבכתב

האישום."

13. ניתן למנות שלושה מצבים רלוונטיים לדיון: נאשם שאינו מסוגל לעמוד לדין בעת ניהול המשפט אך בשעת המעשה היה אחראי למעשיו (נעדר כשירות דיונית אך בעל כשירות מהותית); נאשם שבעת ניהול המשפט לא היה מסוגל לעמוד לדין וגם אינו אחראי למעשיו (נעדר כשירות מהותית ודיונית); ונאשם שבעת ניהול המשפט מסוגל לעמוד לדין, אך אינו אחראי למעשיו (בעל כשירות דיונית אך נעדר כשירות מהותית). מובן כי בעוד שהקביעה לגבי הכשירות המהותית היא נתון קבוע שאינו ניתן לשינוי, כשירות דיונית עשויה להשתנות שכן המדובר הוא במצב לשעה, הנבחן על פני ציר הזמן של ההליך המשפטי, ובזמן ניהול המשפט.

14. לאחר שנדמה כי המצב המשפט הקשור במיקומה של מחלת הנפש בהליך הפלילי ברור, התחדש התיקון האמור בחוק טיפול בחולי נפש, ולאחרונה גם ניתן פסק הדין בעניין "וחנון"; רע"פ 2675/13 **מדינת ישראל נ' וחנון** ([פורסם בנבו], 3.2.2015) (להלן: עניין וחנון). פסק הדין בעניין וחנון הביא להתעוררותה של הסוגיה מחדש ולמבול של טענות בהקשר האמור, והוא העומד בבסיס טענות הסניגור בתיק זה. מכאן הצורך לפירוט ולהבהרת הדברים. יצוין כי לגבי פסק הדין בעניין וחנון הוגשה בקשה לדיון נוסף (דנ"פ 1237/15 **מדינת ישראל נ' וחנון**).

פסק הדין בעניין "וחנון"

15. באותו עניין דובר על נאשם אשר כפר בעובדות כתב האישום, נוהל הליך של הבאת ראיות, ובסופו ניתנה הכרעת דין מרשיעה. מהעובדות שפורטו בפסק הדין עולה כי עד לשלב הכרעת הדין לא התעוררה שאלת הכשירות מחמת מחלת נפש. לאחר ההרשעה ביקש הסניגור לקבל חוות דעת פסיכיאטרית, בית המשפט נעתר לבקשה, ובעקבות כך הוגשה חוות דעת בה נמצא הנאשם לא אחראי למעשיו. בית המשפט אימץ מסקנה זו וסיים את ההליך בקביעה כי הנאשם "לא היה בר אחריות פלילית", וההליך התגלגל עד שהגיע לפתחו של בית המשפט העליון. באותו עניין נדונו שתי שאלות עיקריות: האם דינו של מי שמתקיים לגביו הסייג של אי-שפיות הדעת הוא זיכוי או קביעה אחרת שאינה זיכוי, דוגמת לאו-בר-עונשין. השנייה, האם מקום בו מתקיים סייג אי-השפיות, יש מקום להידרש כלל לבירור לגבי היסוד העובדתי של העבירה, במאובחן מהמצב הנפשי.

16. החידוש בעניין וחנון הוא בקביעה העקרונית כי במקרה בו מתקיימת אצל נאשם אי-כשירות מהותית, התוצאה היא כי יש לזכות את הנאשם מהעבירה שיוחסה לו, ולא לקבוע תוצאה מסויגת אחרת. בית המשפט העליון מנה שלושה נימוקים לקביעתו, בהיבט המשפטי: בית המשפט לא ראה הצדקה לאבחנה בין הסייג הקבוע בסעיף 34 לחוק העונשין לבין יתר הסייגים שתוצאת קבלתם זיכוי הנאשם; בהיבט המוסרי, סבר בית המשפט העליון כי הלוקה בנפשו אינו יכול לגבש את המחשבה הפלילית ועל כן ראוי להסיר מעליו את הכתם המוסרי על ידי הקביעה כי הוא זכאי בדין ולא שום קביעת ביניים מסויגת אחרת. גם מן ההיבט המעשי ראה בית המשפט העליון כי הסיווג "לאו בר עונשין" יוצר קשיים.

17. ודוק: המדובר בחידוש מאחר ומשך שנים משלה בכיפה ההלכה שנקבעה בפסק הדין שניתן בע"פ 2947/00 **מאיר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(4) 636 (2002). באותו מקרה קבע בית המשפט כי קבלת טענת סייג לאחריות עקב קיומה של מחלת הנפש אינה מביאה לזיכוי הנאשם (כאמור בסעיף 182 לחסד"פ), אלא להכרזתו כאינו בר עונשין. בית המשפט הבהיר שם בעמ' 647 לפסק הדין כי: **"מונח זה מבטא את מובחנותו של הנאשם חולה הנפש מנאשמים אחרים ואת הצורך להגן עליו ועל החברה מפניו באמצעים ייחודיים שמפעיל המשפט בעניינו. להגדרת ביניים כאמור, שאינה זיכוי ואינה הרשעה, חשיבות לא רק מן ההיבט העיוני, אלא אף מן ההיבט המוסרי. לזיכוי בדין מצטרפת קונוטציה של הסרת כל כתם מוסרי. ספק אם נאשם הלוקה בנפשו שביצע את מעשה העבירה, אלא שבשל ליקויו הנפשי לא ניתן להרשיעו, ראוי לו שיוסר ממנו כל כתם כזה, שהרי נעשה על-ידיו מעשה אשר תוצאותיו החיצוניות זהות לאלה של מעשה פלילי, על כל רכיביו - מעשה בעל השלכות על הקורבן ועל הציבור בכללותו"**. וראו גם: ע"פ 9078/09.

18. ואולם, ענייננו אנו בשלב דיוני ומקדמי יותר, והוא נוגע לשאלה האם ניתן לקיים בירור בשאלה אם הנאשם כשיר לעמוד לדין, בפן המהותי, מקום שאין מחלוקת כי הוא נעדר כשירות דיונית.

19. פסק הדין בעניין **וחנון** לא התייחס במפורש לשאלה זו, נוכח הנסיבות המיוחדות שהיו שם (קבלת חוות דעת לאחר הכרעת הדין, והעדר קביעה לגבי המסוגלות לעמוד לדין - ראו פסקה 11 לפסק הדין). לאמיתו של דבר בעניין **וחנון** נדונה שאלה מהיבט אחר: האם יש מקום לברר את היסוד העובדתי של העבירה מקום שאין מחלוקת לגבי קיומו של מצב נפשי המביא להתקיימות סייג אי-שפיות הדעת לפי סעיף 34 לחוק העונשין? זאת בזיקה לקביעה כי דינו של נאשם כזה הוא זיכוי.

20. הקביעה בעניין **וחנון** עוררה, כאמור, גל של טענות לפיהן מקום בו מוגשת חוות דעת הקובעת אי כשירות מהותית - יש לזכות את הנאשם. בעניין זה ניתנו מספר החלטות על ידי בתי המשפט. באותן החלטות, שכללו התייחסות לפרשה זו הביעו השופטים דעות שונות לגבי נפקותו של פסק הדין בעניין **וחנון** על הסוגיה שבפנינו. ראו בין היתר: מ"ת (שלום ת"א) 34029-03-15 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.3.2015), החלטה שניתנה על ידי כב' השופטת תבור בה נקבע כי ניתן לברר את אשמתו של הנאשם גם במובן קיומו של סייג אי-שפיות הדעת. באותו מקרה הגיעה השופטת הנכבדה לתוצאה כי יש להורות על הפסקת ההליכים לפי סעיף 170(א) לחסד"פ, ולצד זאת לזכות את הנאשם וליתן צו אשפוז לפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש. ראו גם ההחלטה שניתנה על ידי כב' השופט ד"ר קובו בת"פ (שלום רמלה) 25813-07-14 **מדינת ישראל נ' אבו רזק** (15.2.2015); החלטת כב' השופטת גרינברג בת"פ (שלום כפר סבא) 6748-02-15 **מדינת ישראל נגד ניידנוב** (9.2.2015). מאידך, ראו החלטת כב' השופט טורס בת"פ (שלום קריות) 51591-02-15 **מדינת ישראל נ' פלוני** (8.3.2015); החלטת כב' השופט טרסי (שלום נתניה) בת"פ 36253-02-15 **מדינת ישראל נ' צ'קול** (24.2.2015); וכן החלטת כב' השופט עוזיאל בת"פ (שלום ת"א) 10522-03-15 **מדינת ישראל נ' צ.א.** (13.4.2015). יצוין כי בחלק מן המקרים שהובאו לעיל, בית המשפט זיכה את הנאשם, הגם שלא היה כשיר דיונית לעמוד לדין, כאשר לא הייתה מחלוקת לגבי תוכן חוות הדעת שהוגשה.

האם ניתן לדון בשאלת הכשירות המהותית לגבי נאשם שנעדר כשירות דיונית?

21. נשוב אפוא לעניינו ונמקד את המחלוקת. כאמור, בהתאם לסעיף 170 לחסד"פ, כל אימת שנמצא כי נאשם אינו כשיר לעמוד לדין מחמת מחלת נפש, יורה בית המשפט על הפסקת ההליכים נגדו. המאשימה אינה מתנגדת לנקיטה בצעד זה, וכפועל יוצא מכך - ליתן צו אשפוז בהתאם לסעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, אולם הסניגור סבור כי יש לזכות את הנאשם ולנקוט בצו לפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש.

22. מובן כי במקרה של מחלוקת בשאלה אם הנאשם אחראי למעשיו אם לאו יש לברר מחלוקת זאת, כך שבמובן זה, טענת הסניגור כי יש לזכות את הנאשם כבר עתה - גם כשקיימת מחלוקת - אינה יכולה לעמוד, זאת משום שהקביעה בדבר התקיימות הסייג טעונה בירור והיא לעולם בסמכותו של בית המשפט. כן המדובר במסקנה משפטית, אשר בית המשפט מגיע אליה לאחר בדיקת מכלול הראיות שלפניו והתשתית העובדתית המתגבשת על פיהן (רע"פ 2111/93 אבנרי' מדינת ישראל פ"ד מח(5) 133 (1994)). חוות הדעת שמוגשת על ידי הפסיכיאטר המחוזי היא חלק מהתשתית העובדתית ומכל מקום "הן ההגנה והן התביעה רשאיות לחקור את נותן חוות הדעת ולנסות לקעקע את ממצאיה, אך חוות הדעת אינה ראייה קונקלוסיבית שאין בלתה" (ע"פ 9078/09, פסקה 13). במקרה הנדון, המאשימה טוענת כי קיימת מחלוקת (ולגבי עצם הטענה אתיחס בהמשך) שכן אין היא מסכימה לאמור בחוות הדעת, אשר לפיה הנאשם לא אחראי למעשיו, ועומדת על חקירת המומחה.

23. עם זאת, עדיין עולה השאלה האם ניתן לברר את שאלת אי-הכשירות המהותית, כלומר שאלת קיומו של הסייג. הילוכם של הדברים בסיפא של סעיף 170 לחסד"פ, והשאלה אפוא, מה גדרו של הבירור האמור בסעיף 170 לחסד"פ? האם הבירור נועד לשאלות העובדתיות המזוקקות במנותק משאלת קיומו של סייג אי השפיות, או שמא בגדרי "בירור האשמה" ניתן לברר את כל השאלות כולן; קיומן של יסודות העבירה כולל היסוד הנפשי וקיומו של הסייג. אם תאמר כי "בירור האשמה" שבסעיף 170 לחסד"פ מתייחס לבירור ההיבט העובדתי של המעשה בלבד, כי אז יש לקבל את עמדת המאשימה ולהפסיק את ההליכים מבלי להידרש לשאלת העדר האחריות, תוך הותרת האפשרות להידרש לשאלה זו בעתיד לבוא לאחר שיחלוף המצב הנפשי הגורם לאי-הכשירות. אם במסגרת בירור האשמה ניתן לברר גם את שאלת העדר הכשירות המהותית, או זו - יש לקבל את עמדת הסניגור במובן זה שיש לדון במחלוקות, ככל שקיימות, ולקבוע לא רק אם הנאשם ביצע את המעשה, אלא אם מתקיים הסייג לאחריות פלילית שבסעיף 34 לחוק העונשין, ובמידה ומתקיים - לזכותו מביצוע העבירה על פי הקביעה בעניין וחנן.

24. אקדים ואציין כי מכלול השיקולים מוביל למסקנה כי אין לקבל את עמדת הסניגור ויש לבכר את עמדת המאשימה. העדר קיומה של כשירות דיונית חוסם את הדרך לבירור התקיימות סייג אי-שפיות הדעת, ובתוך כך את הדרך לבירור שאלת הכשירות המהותית.

25. מסקנה זו מתיישבת עם פסיקת בית המשפט העליון. השאלה הנדונה כאן הייתה בלב הדין בע"פ 9078/09 שם נוסחה השאלה על ידי כב' השופט עמית כך: **"האם במצב בו נאשם אינו כשיר לעמוד לדין, הוא יכול להימצא פטור מאחריות פלילית לפי סעיף 34 לחוק העונשין?"** (פסקה 10). באותו מקרה פסק כב' השופט עמית כי לא ניתן לעשות כן וצוין כך:

"הגיונם של דברים, שכאשר נאשם לא מסוגל לעמוד לדין, ההליך כנגדו מופסק וממילא לא מתאפשר לבית המשפט לקבוע כי לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה [...]"

לכן, במצב הדברים הרגיל, כאשר ההליך נפסק בעקבות אי מסוגלותו של הנאשם לעמוד לדין, ממילא לא מתבררת השאלה אם הנאשם פטור מאחריות פלילית בשל מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירה. שאלה זו יכול ותתברר אם וכאשר יחודש ההליך כנגד הנאשם, לאחר שמצבו ישתפר והוא יהיה מסוגל לעמוד לדין".

ראו גם את הקביעה בע"פ 3054/10 **מדינת ישראל נ' פלוני** ([פורסם בנבו], 20.6.2012) שם צוין, בפסקה

11:

"אמרו מעתה: במצב הדברים הרגיל, כאשר מופסק ההליך הפלילי בגין חוסר כשירותו של הנאשם לעמוד לדין אך הוחלט על המשך ההליכים לבירור האשמה, לא ניתן לברר את שאלת שפיותו בעת ביצוע העבירה לפי סעיף 34 לחוק העונשין. בעת בירור האשמה ואף אם לא ניתן להוסיף ולבררה, רשאי בית המשפט לצוות על אשפוז הנאשם בבית חולים או על קבלת טיפול מרפאתי בהתאם לסעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש".

26. קביעת בית המשפט העליון ניתנה לפני פסק הדין בעניין **וחנון**, ועל כן עולה השאלה אם יש בפסק הדין האמור כדי לשנות את המצב המשפטי הקיים? אפתח ואציין כי על רקע המחלוקת בתיק זה, נראה כי אין בעניין **וחנון** כדי להביא לקבלת טענות ההגנה, באשר פסק הדין בעניין זה נגע בהיבט המהותי, קרי מה דינו של נאשם שמתקיים לגביו סייג אי-שפיות, ושם נקבע כי דינו זיכוי ולא הקביעה שאינו בר עונשין, כפי שנקבע קודם לכן בהלכת **מאיר**. בעניין **וחנון** לא נדונה השאלה הדיונית העומדת בבסיס המחלוקת כאן: האם קיומו של מחסום דיוני הנובע מליקוי נפשי, אינו מאפשר את בירור האשמה, או שחרף מצב זה - ניתן לקיים בירור כזה, ומה גבולות הבירור האמור. ודוק, במקרה שלפנינו אין מחלוקת לגבי היסוד העובדתי של ביצוע המעשה, אלא שנדרש בירור בשאלת תחולתו של סייג אי-השפיות.

27. אכן, כאשר קיימות ראיות לכך שנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, על בית המשפט להפסיק את ההליכים נגדו. הקביעה הטמונה בכך שאדם לא מסוגל לעמוד לדין, היא כי אין הוא מסוגל להבין את ההליך

המשפטי ואת התפקידים השונים במסגרתו, ועל כן לא ניתן לקיים, לגבי נאשם זה, הליך משפטי כאשר אין הוא נוטל חלק מהותי בו. זהו הכלל הקבוע בסעיף 170 לחסד"פ. התפיסה המונחת בבסיס הכלל האמור כי אין זה ראוי לנהל הליכים פליליים נגד מי שאינו מסוגל, בשל מצבו הנפשי או השכלי, להתגונן כראוי כנגד ההאשמות המיוחסות לו ולהעריך את חומרתן. (ראו: ע"פ 7747/08 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 5.8.2010); ע"פ 9078/09 פסקה 9). במסגרת בחינת שאלת אי-הכשירות הדיונית נבדק בין היתר אם הנאשם "מסוגל לקחת חלק פעיל בהליך המשפטי - אם ירצה בכך, עניין המחייב להבין את פשרם של ההליכים המתנהלים נגדו, ולהיות מסוגל לייפות את כוחו של עורך-דין שיפעל בשמו ולתקשר עמו" (ע"פ 3230/05 גולה נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 22.7.2007)).

28. נקודת המוצא היא אפוא כי לא יתנהל הליך מבלי שהנאשם יבין את מהותו ופשרו ויוכל להתגונן כראוי. לכלל האמור מספר הצדקות, בין היתר השמירה על האוטונומיה וחופש הבחירה של הנאשם; מניעת עיוות דין; והוצאות האמת אל האור, זאת מתוך הכרה כי עדותו של הנאשם היא חלק מהראיות שצריכות להיות מונחות בפני בית-המשפט, וספק אם אדם כזה מסוגל להציג את ראיותיו או שיוכל להוות מקור לראיות מהימנות. לכלל האמור נקבע חריג בסיפה של סעיף 170 לחסד"פ, המאפשר לסניגור ליזום הליך של בירור האשמה, שלא על דעת הנאשם. תשומת הלב כי בקשה לבירור האשמה במקרה זה יכולה לבוא מצד הסניגור בלבד ולא מצד המאשימה. ודוק: על ידי הסניגור ולא על ידי הנאשם, שהרי עסקין במצב לפיו הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין; אינו יכול לתקשר עם סנגורו או לנהל את הגנתו, ומכאן אינו יכול להסכים או להחליט על בירור האשמה, בין אם באופן מוחלט ובין אם באופן מושכל.

בדברי ההסבר לחוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 3), תשל"ב - 1972 (הצעת חוק 1015, 425) צוינו לגבי סעיף 152 א לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה - 1965 שהוא גלגולו הקודם של סעיף 170 דברים אלו:

"אולם בהפסקת המשפט בלבד עדיין לא נעשה הצדק שלם לגבי הנאשם בפלילים. שהרי אפשר שיש לנאשם הגנה טובה, ואילו היה בידו להתגונן היה מצליח לנקות עצמו מכתם האשמה. על כן, מוצע גם לאפשר לסניגור לטעון טענות הגנה, שכן אם הנאשם אינו אשם מעיקרא, אין הצדקה לכל ההליכים נגדו, לרבות צו האשפוז. לא יתכן ששמו של אדם יוכתם על ידי שהוא למשפט פלילי ואושפז בלי בירור העובדות לגופן. יש גם להבדיל בין השאלה אם הנאשם מסוגל לעמוד לדין לבין השאלה אם מן הראוי לאשפוזו."

29. האפשרות שניתנה בידי הסניגור (ובמקרים מיוחדים אף ביוזמת בית המשפט) לבקש בירור האשמה נועדה לאפשר לבית המשפט להגיע לקביעות עובדתיות באשר לעבירות המיוחסות לנאשם על יסוד ראיות שיובאו בפניו. קביעה זו נדרשת למספר מטרות. נקודת המוצא היא כי היות הנאשם סובל ממחלת נפש, אינה יוצרת חיץ בינו לבין בירור השאלה אם הוא עשה את המעשה המיוחס לו. זכותו של נאשם, ככל נאשם אחר, כי אשמתו תתברר ותיקבע על ידי בית המשפט. אין להוציא מכלל אפשרות כי הראיות יוליכו למסקנה כי הנאשם לא ביצע את העבירה, כי עבירה לא התרחשה או כי אחר ביצע את העבירה.

הקביעה העובדתית חשובה גם בשל התוצאות הנובעות מהקביעה כי הנאשם (חולה-הנפש שאינו מסוגל לעמוד לדין) ביצע את המעשה, בעיקר האפשרות להורות על אשפוז או מתן צו מרפאתי כפוי בהתאם לסעיף 15 לחוק טיפול בחולי נפש.

בהקשר זה - [שאלה היא מה יהיו יחסי הגומלין בין סעיף 170(א) לחסד"פ לבין ס"ק 15(א1) לחוק טיפול בחולי נפש, שהוסף במסגרת תיקון מס' 8 לפיו בטרם מתן צו יקבע בית המשפט על בסיס ראיות לכאורה כי הנאשם עשה את מעשה העבירה].

30. כאמור, הסמכות והשליטה להחליט אם להפעיל את המנגנון לבירור האשמה במובן סעיף 170 לחסד"פ, נתונה כל כולה בידי הסיניגור, ובמקרים מיוחדים לבית המשפט, שכן בשל מצבו של הנאשם אין לו כל השפעה על החלטה זו או על אופן ניהול ההליך בהתקבל ההחלטה. במובן זה, הסיניגור פועל לפי שיקול דעתו המקצועי, אך הוא עושה כן ללא ידיעתו של הנאשם ותוך אפשרות לחריגה מההרשאה שניתנה לו על ידי הנאשם, או אף ללא הרשאה כלל (ראו סעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961). ודוק: במקרים רבים בשל מצבו הנפשי של הנאשם אין הוא מסוגל ליתן הרשאה לסיניגור לפעול בשמו, והייצוג נעשה בין אם על ידי מינוי של בית-המשפט או שבני משפחת הנאשם ממנים עבורו סיניגור. אמת, הדין מתיר לסיניגור, מטעמים עליהם הצבענו לעיל, לפעול ללא הרשאה כדי למנוע תוצאה בלתי רצויה או עיוות דין לנאשם, אך זוהי דרך פעולה חריגה שאין לפרוץ את גבולותיה אל מעבר לנדרש, ויש לפרשה בצמצום. בעניין וחנן, פסקה 11, צוין כי **"סניגור העורך בירור לגופו ללא שיתוף פעולה של מרשו - בין אם הוא אינו מסוגל לעמוד לדין ובין אם אינו אחראי למעשיו בתקופת העבירה - משול לסניגור שידיו כבולות מאחורי גבו. לכן, בירור על ידי בית המשפט מבלי לתת משקל למצב זה עשוי להטות את הכף"**. אמנם דברים אלו נאמרו בהתייחס לבירור היסוד העובדתי, כשאין מחלוקת בדבר העדר אחריות הנאשם - אך תקפים גם לענייננו. השוו גם: בג"ץ 603/76 רוט נ' מדינת ישראל פ"ד לא(2) 757 (1977).

לפיכך, יש לאפשר קיום בירור עובדתי רק בשאלות שלהן השלכה על הוצאת צו אשפוז או צו טיפול, כלומר בשאלה אם מתקיים היסוד העובדתי לעבירה; שכן אין לאפשר מצב בו יינתן צו אשפוז מקום שקיימת מחלוקת אם הנאשם כלל ביצע את מעשה העבירה. בשל החשש האמור אף ניתנה האפשרות לבית המשפט לעורר מיזמתו בירור האשמה. ודוק: בהינתן מצב בו נאשם לוקה בנפשו ביצע את העבירה, שאלת קיומו של סייג אי-שפיות אינה קריטית; שכן צו אשפוז או צו טיפול מרפאתי יינתן, בין אם לפי סעיף 15(א) ובין אם לפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש. התוצאה המעשית לגבי אופן קיום צו שניתן לפי החלופות בסעיף 15 עצמו היא אחת, והנפקות היחידה היא באפשרות לחדש את ההליכים בעתיד נגד נאשם ששוחרר מאשפוז, כאמור בסעיף 21 לחוק טיפול בחולי נפש.

31. סעיף 21 לחוק טיפול בחולי נפש קובע כי: **"אושפז נאשם על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) והוא שוחרר לאחר מכן לפי סעיף 28(ד), רשאי היועץ המשפטי לממשלה להורות כי הנאשם יועמד לדין על העבירה שבה הואשם"**. להשלמת התמונה יצוין כי סעיף 28(א) קובע כי

"חולה המאושפז על פי צו בית משפט או הנמצא בטיפול מרפאתי על פי צו כאמור, תדון הוועדה הפסיכיאטרית בענינו לפחות אחת לששה חדשים, וכן רשאית היא לדון בענינו בכל עת אם ביקש זאת החולה או המנהל". יובהר כי במסגרת תיקון מס' 8 לחוק טיפול בחולי נפש, תוקן הסעיף ונוסחו לאחר התיקון הוא כלהלן: "אושפז נאשם על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) [או נמצא בטיפול מרפאתי על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או על פי החלטת ועדה פסיכיאטרית לפי סעיף 28(ב)] והוא שוחרר לאחר מכן לפי סעיף 28(ד), רשאי היועץ המשפטי לממשלה להורות כי הנאשם יועמד לדין על העבירה שבה הואשם" [ההדגשות שלי- מ"ע]. כמו כן במסגרת התיקון הוסף סעיף 21א המקנה סמכות ליועץ"ש להעמיד לדין נאשם המצוי בטיפול מרפאתי לפני שחרורו מטיפול מרפאתי.

32. נוכח האפשרות הקיימת לחידוש ההליך למי שלגביו הופסקו ההליכים, ניתן להשקיף על שאלת בירור האשמה במישור העיתי. אי קבלת עמדת ההגנה משמעותה דחיית בירור שאלת האחריות המהותית לעתיד, ועל כן - תוצאת צמצום אפשרות בירור האשמה כך שלא תכלול את שאלת האחריות המהותית, אינה החלטה בלי תקנה, והיא יכולה להתברר בעתיד.

33. קושי נוסף בקבלת עמדת הסניגור הוא בתוצאה האפשרית שעלולה להתרחש מבחינת הנאשם לאחר בירור האשמה. לשם המחשת הקושי נדלג אל סוף הליך בירור האשמה במתכונת שמציעה ההגנה. כאשר הבירור שנערך הוא בשאלת תחולת הסייג, הרי במידה ובית המשפט יחליט כי נאשם פטור מאחריות לפי סעיף 34ח' לחוק העונשין, בית המשפט יקבע שהוא לאו-בר-עונשין או יזכה אותו (לפי הקביעה בעניין **וחנון**). אך הקושי מתעורר כאשר בית המשפט מחליט כי לא מתקיימים תנאי סייג אי-השפיות. במקרה זה התוצאה שבית המשפט עשוי להגיע אליה כלל אינה פשוטה. שכן לפי הילוך זה, משנקבע כי הנאשם ביצע את המעשה ולא מתקיים לגביו הסייג, יש להרשיעו ולאחר מכן להטיל עליו עונש. הכל מקום שנקודת המוצא היא כי הנאשם אינו כשיר (דיונית) לעמוד לדין, ואינו מסוגל להבין את ההליך המשפטי. תוצאה זו אין לקבל.

במקרה בו הבירור שנערך הוא במישור העובדתי בלבד, תוצאות הבירור מוסדרת בסעיף 170(ב) לחסד"פ הקובע כי "**מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחמת היותו חולה נפש לאו-בר-עונשין - יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיקם גם לפני תום בירור האשמה**". האמור בסעיף זה מלמד כי כוונת הדברים היא לבירור על טהרת השאלות העובדתית בלבד.

34. סעיף 170 (א) לחסד"פ נוקט אמנם בלשון "בירור האשמה", אותו מטבע לשון המצוי בסעיף 156 לחסד"פ המתאר את ניהול הליך הבאת הראיות בהליך הפלילי על כל רבדיו. ואולם, אין ללמוד מכך כי ניתן במסגרת סעיף 170 (א) לחסד"פ לברר את שאלת הכשירות המהותית. אכן, הליך בירור האשמה הוא אחד ומאפייניו הם דומים, אולם הדיון כאן הוא בשאלת ה**יקף** הבירור, ועל כן אין סתירה בין

הדברים.

35. יקשה המקשה: אם לא נאפשר לנאשם עתה האפשרות לחלץ את עצמו מההליך המשפטי על ידי זיכוי ולא רק בתוצאה כי ההליכים נגדו יופסקו, אימתי כן? ומדוע קושיה היא? כאשר ההליכים מופסקים לפי סעיף 170 (א) לחסד"פ אין חולק כי אין משמעות הדבר זיכוי, להבדיל ממצב בו נקבע קיומו של סייג אי-שפיות, או אז לפי פסק הדין בעניין **וחנון** התוצאה היא זיכוי. התוצאות השונות יוצרות שוני במישור הרישום במרשם הפלילי, ובמישור הכתם המוסרי השונה המוטל. תשובה אחת לקושי האמור היא האפשרות כי ההליכים נגד אותו נאשם יחודשו בעתיד לאחר שמצבו יאפשר זאת. אפשרות זו מעוגנת כאמור, בסעיף 21 לחוק טיפול בחולי נפש. אולם השימוש באפשרות חידוש ההליכים היא מוגבלת; ראשית, היא מתאפשרת, על פי לשון הסעיף, רק לגבי מי שניתן נגדו צו אשפוז לפי סעיף 15(א) ולא צו טיפול מרפאתי, ויוצא אפוא כי במקרים בהם ניתן צו טיפול מרפאתי או שלא ניתן צו כלל - אין העניין יכול לבוא שוב לבירור. יאמר כבר עתה כי קושי זה אמור להתפוגג לאחר כניסת תיקון מס' 8 לתוקף, שהוסיף את החלופה של צו טיפול מרפאתי וקבע כי גם במקרה זה ניתן לחדש את ההליכים נגד הנאשם.

עם זאת, לאחר התיקון עדיין נותרה שאלה לגבי מי שהופסקו ההליכים נגדו ולא ניתן כלפיו צו בגדרי סעיף 15, למשל במקרים שאין הצדקה לכך. לכאורה האפשרות לחדש את ההליכים אינה קיימת במקרים אלו.

שנית - וזה הטיעון הנוסף - הסמכות לחדש את ההליכים בעתיד נתונה בידי התביעה בלבד, וכאשר ביסוד הדברים קיימות ראיות לכך שחל לגבי הנאשם סייג לאחריות, מדוע שתעשה כן. יתרה מכך, יכולה אף לעלות הטענה שאם זה מצב הדברים, הרי ש"תובע סביר" לא צריך להגיש כתב אישום במקרה זה. כך, הסיכוי לכך שהנאשם לגביו הופסקו ההליכים לא יוכל למחות מעליו את הכתם של מי שלגביו הופסקו ההליכים, במאובחן מזיקי, מצטמצם; וכך נמצאים מצמצמים את תחולתה של הקביעה העקרונית והחשובה בעניין **וחנון** רק למי שלגביו נקבע כי הוא אינו אחראי למעשיו אך כשיר לעמוד לדין, ומקרים אלו אינם רבים.

תשובה אפשרית לקושי האמור ניתן למצוא במספר מישורים. תחילה יאמר כי פועלו של הרישום כלפי נאשם שהופסקו נגדו ההליכים, אינו נושא חומרה רבה מבחינה מוסרית, והרישום מאובחן בהגדרתו מהרשעה ואף טומן בחובו את ההכרה כי לא נערך בירור מלא של האשמה לגביו. בהקשר זה יצוין כי על פי סעיף 2(3) לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, הרישום במקרה של הפסקת הליכים הוא בהתאם, כלומר תירשם "קביעת בית משפט באישום בעבירה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין", ועל פי סעיף 14(א)(4) לחוק זה תקופת ההתיישנות היא 7 שנים.

זאת ועוד, הגם שחידוש ההליכים הוא בסמכות היועץ המשפטי לממשלה, סמכות זו ניתנת לביקורת מנהלית ואין להוציא מכלל אפשרות כי תינתן האפשרות לנאשם להשפיע על ההחלטה לחדש את ההליכים נגדו לאחר שמצבו הנפשי יאפשר זו, במסגרת עילות התקיפה המנהלית כלפי החלטת היועמ"ש לחדש את ההליך. נראה שזו נקודת איזון נכונה יותר מאשר מתן האפשרות לסניגור לבחור לנקוט בהליך מלא של בירור טענות הנאשם,

כשזה האחרון אינו מסוגל להבין מהלך זה.

סיכום

36. ניתן לסכם ולומר כי האפשרות הניתנת בידי הסניגור לפי הסיפא של סעיף 170(א) לחסד"פ לבקש בירור האשמה, מתייחסת להיבט העובדתי בלבד ולא לשאלת תחולת סייג אי-שפיות הדעת. עוד ניתן לומר כי פסק הדין בעניין **וחנון** לא דן בהיבט הדיוני האמור, אלא בעיקר בשאלה מה הנפקויות של הקביעה בדבר תחולת הסייג של אי-שפיות הדעת, אך ענייננו בשלב המקדמי יותר והוא מתי ניתן לברר את שאלת הכשירות הדיונית, והאם ניתן לעשות כן כאשר קיים מחסום דיוני של אי-כשירות?

37. ודוק, אין אני סבור כי לא ניתן בשלב מקדמי זה לקבוע במקרים המתאימים תוצאה של זיכוי הנאשם, בהעדר מחלוקת סביב שאלת הכשירות המהותית. אני סבור כי כאשר מוגשת חוות דעת לבית המשפט כבר בשלבים המוקדמים של ההליך, וכאשר יש הסכמה לאמור בחוות הדעת, ניתן לדלג אל קביעת האחריות, לקבוע כי מתקיים סייג אי-שפיות הדעת ולזכות את הנאשם. אך הבסיס לקביעה זו צריך שיהיה הסכמה והעדר מחלוקת בין הצדדים לגבי מסקנות חוות הדעת.

38. במקרה שלפנינו, המאשימה חלקה על חוות הדעת, וצינה כי היא מבקשת לחקור את עורך חוות הדעת בשאלת הכשירות המהותית. באותה נשימה המאשימה להפסיק את ההליכים נגד הנאשם על בסיס אותה חוות דעת. אכן, הבסיס הרעיוני לקביעה בדבר העדר האחריות ואי-הכשירות, הגם שהוא מתבסס על קיומה של מחלת נפש, הוא שונה, אך עם זאת היה ראוי כי המאשימה תבהיר מדוע היא מוכנה לקבל את מסקנות חוות דעת לעניין אי-הכשירות הדיונית ואינה מקבלת את המסקנות בעניין אי-הכשירות המהותית. הסניגור טען כי המדובר "בתרגיל", הכל כדי ליצור מחסום בפני זיכוי הנאשם. אין בכוונתי לקבוע מסמרות בשאלה מה עומד מאחורי בקשת המאשימה לחקור את עורך חוות הדעת, שכן לגוף הדברים מצאתי בסיס לבקשת המאשימה לחקור את עורך חוות הדעת, בשים לב לממצא שנקבע על ידו אשר הביא לקביעה בדבר העדר האחריות; וכוונתי לקביעה כי הנאשם סובל מהפרעה דלזיונלית מסוג קנאה, ולגבי הפרעה זו המצב המשפטי מורכב ולא ברור. ראו בין היתר: ע"פ 7010/09 **אבשלומוב נ' מדינת ישראל** ([פורסם בבב], 5.7.2012), פסקה 21; ע"פ 647/85 **קיסר נ' מדינת ישראל**, פ"ד מא(1) 347, 352 (1987).

39. אשר על כן, ובהתאם לסמכותי לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1981, אני מורה על הפסקת ההליכים נגד הנאשם.

40. על יסוד האמור בחוות דעת הפסיכיאטר המחוזי, ולאחר שלא הייתה מחלוקת כי הנאשם ביצע את מעשה העבירה בו הואשם בכתב האישום, ולאור המסוכנות הגבוהה המתוארת בכתב האישום שבגינה לא ניתן לשקול טיפול מרפאתי כפוי, ניתן בזה צו **אשפוז** לנאשם בהתאם לסמכותי לפי סעיף 15(א)

לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991.

תשומת לב הרשויות הנוגעות בדבר כי בחוות הדעת שהוגשה לבית המשפט צוינה מסוכנותו הרבה של הנאשם כלפי עצמו וכלפי אשתו על רקע ההפרעה ממנה הוא סובל; הפרעה דלוזיונלית מסוג קנאה.

המזכירות תשלח עותק מהחלטה זו לפסיכיאטר המחוזי.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתנה היום, י' אייר תשע"ה, 29 אפריל 2015, במעמד
הנוכחים.